

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีดำเนินงานวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละสถานศึกษาให้มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 คณะ คือ 1) คณะกรรมการอำนวยการ 2) คณะกรรมการประสานงาน และ 3) คณะกรรมการดำเนินงาน จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา จำนวน 108 โรงเรียน ปีการศึกษา 2549 โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวแทนของคณะกรรมการแต่ละคณะ ดังนี้ คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายปกครอง 108 คน หัวหน้างานแผนงาน 108 คน รวม 216 คน คณะกรรมการประสานงาน ประกอบด้วย หัวหน้างานแนะแนว 108 คน หัวหน้างานอนามัย 108 คน รวม 216 คน และ คณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 553 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 389 คน รวม 942 คน (ดังรายละเอียดแสดงในภาคผนวก)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายปกครอง หัวหน้างานแผนงาน คณะกรรมการประสานงาน ประกอบด้วย หัวหน้างานแนะแนว

หัวหน้างานอนามัย และคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางเคริจซี่และมอร์แกน (นรา สมประสงค์ 2544: 12 Krejcie and Morgan, 1970; 607- 610) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 554 คน ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 คณะกรรมการอำนวยการ ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายปกครอง 70 คน และหัวหน้างานแผนงาน 70 คน รวม 140 คน

1.2.2 คณะกรรมการประสานงาน ได้แก่ หัวหน้างานแนะแนว 70 คน และหัวหน้างานอนามัย 70 คน รวม 140 คน

1.2.3 สุ่มเลือกโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียน ได้โรงเรียน 70 โรง แบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 ขนาด คือ ใหญ่พิเศษ ใหญ่ กลางและเล็ก แบ่งจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนโรงเรียนแต่ละขนาด ได้โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 7 โรง ขนาดใหญ่ 9 โรง ขนาดกลาง 29 โรง และขนาดเล็ก 25 โรง และสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

1.2.4 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ของคณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการประสานงาน ทั้ง 70 โรง โดยแต่ละโรงเรียนประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายปกครอง 1 คน หัวหน้างานแผนงาน 1 คน หัวหน้างานแนะแนว 1 คน และหัวหน้างานอนามัย 1 คน รวม 280 คน

1.2.5 คณะกรรมการดำเนินงาน ได้แก่ ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 161 คน และครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 113 คน รวม 274 คน สุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ตามสัดส่วนของจำนวนครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ของแต่ละโรงเรียนทั้ง 70 โรง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า(rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 58 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 15 ข้อ

ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน จำนวน 9 ข้อ

ด้านที่ 3 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน จำนวน 11 ข้อ

ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา จำนวน 12 ข้อ

ด้านที่ 5 การส่งต่อ จำนวน 11 ข้อ

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

2.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

2.2.4 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ(ดังรายชื่อในภาคผนวก) จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Congruency) ดังแสดงในภาคผนวก

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 โรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดละ 1 โรงเรียน โดยเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของแต่ละโรงเรียนทั้ง 3 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายปกครอง 1 คน หัวหน้างานแผนงาน 1 คน คณะกรรมการประสานงาน ประกอบด้วย หัวหน้างานอนามัย 1 คน หัวหน้างานแนะแนว 1 คน และคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วยครูประจำชั้นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และครูประจำชั้นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 สัดส่วนตามจำนวนครูประจำชั้นของแต่ละโรงเรียน คณะกรรมการทั้ง 3 คณะ รวมทั้งสิ้นจำนวน 36 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .97 ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้ (ดังแสดงในภาคผนวก)

- 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ค่าความเที่ยงเท่ากับ .91
- 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ค่าความเที่ยงเท่ากับ .93
- 3) ด้านการรู้การส่งเสริมนักเรียน ค่าความเที่ยงเท่ากับ .87

4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าความเที่ยงเท่ากับ .92

5) ด้านการส่งต่อ ค่าความเที่ยงเท่ากับ .96

2.2.6 เสนอผลการทดลองเครื่องมือต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ที่สุด ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2.7 นำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ขอนหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7 ไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ พร้อมมอบซองติดแสตมป์ เพื่อส่งแบบสอบถามกลับคืนให้กับผู้วิจัย

3.3 แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 554 ฉบับ ได้รับคืนเป็นฉบับสมบูรณ์จำนวน 541 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.65

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการดังนี้

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทุกฉบับ คัดเฉพาะฉบับที่มีความสมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4.2. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

4.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ

คณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินการ ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2.3 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินการ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

4.2.4 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

4.3 เกณฑ์การประเมินและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 เกณฑ์การประเมินบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

ค่าคะแนน 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนน 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

ค่าคะแนน 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ค่าคะแนน 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

ค่าคะแนน 1 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

4.3.2 เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นการแปลผลตามระดับการปฏิบัติ กำหนดไว้ 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด 2545: 103) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมระดับ
ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง ไม่มีบทบาทในการส่งเสริม